

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/84/2018
Identifikačné číslo spisu: 7109204694
Dátum vydania rozhodnutia: 28.11.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Ján Šikuta
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:7109204694.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov 1/ N., bývajúceho v E., 2/ Z., bývajúcej v E., obaja zastúpení JUDr. Blankou Nagyovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Štúrova 44, proti žalovaným 1/ P., rod. D., bývajúcej v E., právne zastúpenej JUDr. Karin Juhásovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Húskova 19, 2/ Všeobecnej úverovej banke, a.s., so sídlom v Bratislave, Mlynské nivy 1, IČO: 31 320 155, o určenie vlastníckeho práva a o určenie, že nehnuteľnosť nie je zaťažená záložným právom, vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 16 C 99/2009, o dovolaniach žalovaných 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 24. januára 2017, sp. zn. 5 Co 102/2016, takto

rozhodol:

Napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 24. januára 2017, sp. zn. 5 Co 102/2016 v celom rozsahu z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 14. apríla 2015 č. k. 16 C 99/2009-211 rozhodol tak, že určil, že žalobcovia 1/, 2/ sú bezpodielovými spoluvlastníkmi bytu č. XX, nachádzajúceho sa na 5. poschodí bytového domu a spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu vo veľkosti 2505/100 000-in v bytovom dome súp. č. XX, nachádzajúceho sa na parc. č. XXXX na ulici D. v E., zapísaného na LV č. XXXXX pre katastrálne územie K. (výrok I.). Ďalej určil, že vyššie uvedený byt č. XX so spoluvlastníckym podielom na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu nie je zaťažený záložným právom v prospech žalovanej 2/ (II. výrok). Posledným výrokom žalobcom 1/, 2/ priznal náhradu trov konania v sume 836,12 Eur. Vychádzal z názoru, že pokiaľ Okresný súd Košice II právoplatným rozsudkom určil neplatnosť prvotnej kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalobcami ako predávajúcimi a spoločnosťou Pallas Aténa s.r.o. ako kupujúcim dňa 19. februára 1999, ktorá sa týkala prevodu vlastníckeho práva k totožnému bytu, ktorého určenie je predmetom tohto konania, na základe takéhoto neplatného právneho úkonu nemohli platne nadobudnúť vlastnícke právo k predmetnému bytu následnými prevodmi ani ďalšie subjekty. Preto súd prvej inštancie v zmysle zásady, podľa ktorej nikto nesmie previesť na iného viac práv než má sám, považoval za absolútne neplatné nasledujúce právne úkony, a to kúpnu zmluvu zo dňa

16.8.1999 uzavretú medzi Pallas Aténa s.r.o. a P., kúpnu zmluvu uzavretú medzi P. a M., zmluvu o zabezpečení záväzku prevodom práva zo dňa 20.11.2003 uzavretú medzi M. a R., zmluvu o prevode vlastníctva bytu uzavretú dňa 15.6.2006 medzi R. a MAPI s.r.o. a kúpnu zmluvu uzavretú dňa 25.9.2006 medzi MAPI s.r.o. a P. -žalovanou 1/. Predmetom tohto konania bolo aj určenie, že predmetná nehnuteľnosť nie je zaťažená záložným právom v prospech žalovanej 2/. Preto pokiaľ MAPI s.r.o., uzavrela zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti dňa 25.9.2006 so žalovanou 2/, na základe ktorej bolo zapísané záložné právo k bytu žalobcov v prospech žalovanej 2/, tento právny úkon bol od počiatku neplatný pre nedostatok dispozičného oprávnenia uvedenej spoločnosti nakladať s predmetom zmluvy v čase jej uzavretia. MAPI s.r.o. teda dala do zálohu nehnuteľnosť, ku ktorej v čase uzavretia zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti nenadobudla platne vlastnícke právo, a preto súd považoval túto zmluvu od samého počiatku za neplatný právny úkon podľa § 37 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“).

2. Na odvolanie žalovaných 1/, 2/ Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 24. januára 2017, sp. zn. 5 Co 102/2016 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a stranám sporu nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd sa plne stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie, ktorého dôvody sú presvedčivé a nadväzujú v plnom rozsahu na dôkazy vykonané súdom. Predovšetkým sa oprel o predchádzajúci rozsudok vo veci v inom konaní, v ktorom žalobcovia 1/, 2/ podali pôvodne žalobu na Okresnom súde Košice II proti žalovanému Pallas Aténa, s.r.o. o neplatnosť kúpnej zmluvy, konanie ktoré bolo vedené pod sp. zn. 20 C 466/1999. Po mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora SR proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 5 Co 80/2005 z 21. septembra 2005 rozhodoval aj Najvyšší súd SR rozsudkom sp. zn. 4 MCdo 10/2006 z 31. mája 2007, ktorým rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 21. septembra 2005 sp. zn. 5 Co 80/2005 zrušil a vec vrátil okresnému súdu priamo na ďalšie konanie. Z uvedeného konajúceho súdu prejednávajúceho túto vec vyplynulo, že najvyšší súd prakticky svojím rozsudkom upriamil žalobcov 1/, 2/ na podanie tejto novej žaloby, avšak nie proti spoločnosti Pallas Aténa, s.r.o., ale proti žalovanej 1/ P. a žalovanej 2/ VÚB, a.s. o určenie vlastníckeho práva. Po podaní žaloby potom následne v konaní o určenie vlastníckeho práva a určenie, že nehnuteľnosť nie je zaťažená záložným právom, súd prvej inštancie vyhodnotil dokazovanie správne, lebo vo vzťahu k prvému určovaciemu výroku odôvodnil svoj rozsudok tak, že právoplatným rozsudkom bola určená absolútna neplatnosť prvotnej kúpnej zmluvy (medzi žalobcami 1/, 2/ a Pallas Aténa, s.r.o.), išlo o prevod vlastníctva bytu na Pallas Aténa, s.r.o. a ďalší P., Mapy, s.r.o. a žalovaná 1/ nemohli v žiadnom prípade platne nadobudnúť vlastnícke právo k bytu žalobcov 1/, 2/ pre porušenie zásady „nemo plus iuris transferre ad alium potest quam ipse habet“, t. j. nikto nesmie previesť na iného viac práv, než sám má. Potom z uvedeného vyplýva, že Mapy, s.r.o. nenadobudla platne vlastnícke právo k bytu žalobcov 1/, 2/ a ak aj uzavrela zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti ešte v roku 2006 so žalovanou 2/, na základe ktorej bolo zapísané záložné právo k bytu žalobcov v prospech žalovaných, bol tento právny úkon od počiatku neplatný pre nedostatok dispozičného oprávnenia uvedenej spoločnosti nakladať s predmetom zmluvy v čase uzavretia právneho úkonu, keď dala do zálohy nehnuteľnosť, ku ktorej v čase uzavretia zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti, nemohla nadobudnúť platne vlastnícke právo. Súd prvej inštancie preto správne rozhodol, keď považoval aj zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti zo dňa 25. septembra 2006 od samého počiatku za neplatný právny úkon podľa § 37 ods. 2 OZ. O trovách konania rozhodol podľa § 262 ods. 1, 2 CSP.

3. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podali dovolanie obe žalované.

4. Žalovaná 1/ prípustnosť dovolania vyvodzovala z § 420 písm. f/ CSP, keď súdy nesprávnym procesným postupom jej znemožnili, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ako aj z dôvodu § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, nakoľko rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od posúdenia otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Žiadala napadnuté rozhodnutia oboch súdov zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4.1 Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP, žalovaná 1/ poukázala na to, že odvolací súd

sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vôbec nezaoberal podstatnými otázkami, ktorými argumentovala v priebehu konaní na oboch inštanciách. Dovolateľka v konaní pred súdom prvej inštancie ako aj pred súdom druhej inštancie argumentovala okrem svojej dobromyseľnosti a nadobudnutia sporných nehnuteľností v dobrej viere aj tým, že sporné nehnuteľnosti vydržala v súlade s ustanovením § 134 ods. 1 a ods. 3 OZ. Uviedla, že vydržacia doba začala plynúť dňom 28. septembra 1999, kedy bol povolený vklad vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam v prospech P., a to na základe Kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi obchodnou spoločnosťou Pallas Aténa, s.r.o. ako predávajúcim a P. ako kupujúcim dňa 16.8.1999. Obchodná spoločnosť Pallas Aténa, s.r.o. ako predávajúci v čl. I. Kúpnej zmluvy zo dňa 16.8.1999 vyhlásila, že je výlučným vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti. Vzhľadom k tomu, že sa na LV č. XXXXX vedeného príslušným katastrom nehnuteľností nenachádzala žiadna poznámka o spornosti vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam ani informatívna poznámka o vedení súdneho sporu týkajúceho sa sporných nehnuteľností, čo potvrdili v konaní aj samotní žalobcovia, bolo nesporné, že nadobúdateľ P.1 nadobudol vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam dobromyseľne. Keďže P. nadobudol predmetné nehnuteľnosti dobromyseľne, bolo zrejmé, že ako oprávnený a dobromyseľný držiteľ bol oprávnený previesť vlastnícke právo k nim na ďalšiu osobu. Bolo nesporné a preukázané, že P. previedol predmetné nehnuteľnosti v roku 2003 kúpnu zmluvou na M. previedol predmetné nehnuteľnosti zmluvou o zabezpečení záväzku prevodom práva zo dňa 20.11.2003 na R.. R. previedol predmetné nehnuteľnosti zmluvou o prevode vlastníckeho práva k bytu zo dňa 15.6.2006 na spoločnosť MAPI, s.r.o. a táto previedla predmetné nehnuteľnosti kúpnu zmluvou zo dňa 25.9.2006 na dovolateľku. Poukázala tiež na to, že s nastolenou právnou otázkou sa v napadnutom rozhodnutí súd druhej inštancie, aj napriek argumentácii zo strany dovolateľky v podanom odvolaní nevysporiadal, nakoľko odôvodnenie napadnutého rozhodnutia v tejto časti absolútne absentuje.

4.2 Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, právnu otázku naformulovala tak, že zásada, že nikto nesmie previesť na iného viac práv než sám má, bola síce Najvyšším súdom SR viackrát judikovaná, napr. v judikátoch 4 Cdo 274/2006, 4 Obdo 24/2014, avšak dovolateľka má za to, že doteraz rozhodnutím Najvyššieho súdu nikdy nebola riešená otázka porovnania vlastníckeho práva (princíp nemo plus iuris ad alium transfere potest quam ipse habet) žalobcov 1/, 2/ ako pôvodných vlastníkov na jednej strane a ochrany dobrej viery dovolateľky ako novej nadobúdateľky vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam na strane druhej. Súčasne rozhodnutím Najvyššieho súdu SR nebolo nikdy judikované, ktoré z uvedených práv má pri vzájomnej kolízii prednosť. S tým úzko súvisí aj otázka porovnania zásady „nikto nemôže previesť viac práv ako sám má“, ktorá svedčila v prospech žalobcov ako pôvodných vlastníkov s právom na ochranu majetku, zásadou ochrany nadobudnutých práv a princípom legitímnych očakávaní dovolateľky ako dobromyseľnej nadobúdateľky sporných nehnuteľností. Súčasne Najvyšší súd SR doposiaľ neposúdil otázku nadobudnutia nehnuteľnosti zapísanej v katastri nehnuteľností od nevlastníka nadobúdateľom konajúcim v dobrej viere v zápis v katastri nehnuteľností. Je názoru, že ako nadobúdateľke vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam, keďže ich nadobudla na základe dobrej viery, toto vlastnícke právo nezaniká, aj keď sa v inom súdnom konaní ukázalo, že kúpna zmluva medzi žalobcami 1/, 2/ a spoločnosťou Pallas Aténa, s.r.o. zo dňa 19. februára 1999 bola absolútne neplatná. Pri opačnom výklade by si vlastník, ktorý nadobudol vlastnícke právo derivatívne s dôverou v určitý, druhou stranou prezentovaný skutkový stav, navyiac potvrdený údajmi z verejnej, štátom vedenej evidencie, katastra nehnuteľností, nikdy nemohol byť svojim vlastníctvom istý, čo by bolo v rozpore s hodnotami právneho štátu, s princípom legitímnych očakávaní, s princípom právnej istoty ako aj princípom všeobecnej spravodlivosti.

5. Žalovaná 2/ prípustnosť dovolania vyvodzovala rovnako z § 420 písm. f/ CSP, ale zároveň aj z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, keď rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, ako aj z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, keď rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Navrhla obe rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

5.1 Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP, dôvodila obdobne ako žalovaná 1/, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné, keď sa nevysporiadal so všetkými rozhodujúcimi

skutočnosťami a dostatočne jasne nevysvetlil, ako dospel k prijatým právnym záverom. Poukázala na dobrú vieru ako žalovanej 1/, tak aj žalovanej 2/, pokiaľ ide o uzatváranie zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti, keď nemala na akom základe mať pochybnosti o tom, že predávajúci MAPI s.r.o. bol v čase prevodu nehnuteľnosti na žalovanú 1/ platným vlastníkom, zapísaným v katastri nehnuteľností. Rovnako namietala, že súdy sa vôbec nevysporiadali s okolnosťou, že vlastníctvo predávajúceho bolo riadne zavkladované v katastri nehnuteľnosti ako orgánu verejnej moci. Namietala, že odvolací súd sa vôbec nevysporiadal s tým, prečo uprednostnil princíp ochrany vlastníckeho práva pôvodných vlastníkov pred princípom dobrej viery ďalšieho nadobúdateľa ako aj záložného veriteľa, hoci túto namietala v odvolaní. Vzhľadom na niekoľkonásobný prevod vlastníctva k tej istej nehnuteľnosti odvolací súd tiež nevysvetlil v odôvodnení, ako ustálil okruh pasívne legitimovaných účastníkov.

5.2 Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP, tieto žalovaná 2/ dostatočne jasne nevymedzila, keď neformulovala právnu otázku, ktorú má dovolací súd riešiť. Poukázala ale na to, že nemožno tvrdiť, že samotná absencia vlastníckeho práva prevodcu (dominum auctoris) povedie automaticky k neplatnosti zmluvy o prevode vlastníckeho práva. V tomto smere musí dôjsť k určitému posunu v existujúcej judikatúre (I. ÚS 50/2010). Nadobúdateľovi vlastníckeho práva, pokiaľ toto právo nadobudol v dobrej viere, musí byť poskytnutá široká ochrana (R 14/2009). Poukázala na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 27. februára 2013, sp. zn. 6 Cdo 71/2011, podľa ktorého nemožno vylúčiť situáciu, keď proti princípu ochrany práva pôvodného vlastníka bude pôsobiť princíp ochrany dobrej viery nového nadobúdateľa. Súdy oboch inštancií ignorovali skutočnosť, že takmer 10 rokov prebiehajúceho konania pred Okresným súdom Košice II, sp. zn. 20 C 466/1999, ktorého účastníkmi neboli žalované 1/, 2/, žalobcovia nezabezpečili zápis poznámky do katastra nehnuteľností a nezabránili tak ďalším prevodom nehnuteľnosti. V tejto súvislosti poukázala na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7 Cdo 146/2013 zo dňa 17. júna 2014, v ktorom konštatuje, že zápis poznámky v katastri nehnuteľností predstavuje dôležitú skutočnosť, ktorá signalizuje každému ďalšiemu nadobúdateľovi, že výsledok takéhoto súdneho konania môže mať dopad na neskôr uskutočnený prevod vlastníckeho práva. Teda žalovaná 2/ dôvodí, že pokiaľ nebola v katastri nehnuteľností vykonaná poznámka o súdnom konaní sp. zn. 20 C 466/1999, nemôže byť výrok inak právoplatného rozhodnutia o neplatnosti právneho úkonu voči iným účastníkom právne záväzný pre žalované 1/, 2/. Poukázala tiež na rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 18. júna 2007, podľa ktorého naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy o prevode nehnuteľností nie je daný, ak sa práva k nehnuteľnosti dotýka ďalšia právna zmena. Preto nemôže byť v tomto konaní dovolaním napádané rozhodnutie súdu postavené len na výsledku konania vedeného pred Okresným súdom Košice II, sp. zn. 20 C 466/1999 a konania vedeného pred Krajským súdom Košice, sp. zn. 5 Co 145/2008, hoci predmetom konania o určení neplatnosti prevodu vlastníctva bola rovnaká nehnuteľnosť, ale rozdielnych účastníkov.

6. Žalobcovia 1/, 2/ navrhli dovolania ako nedôvodné odmietnuť.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolania podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strany zastúpené v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorých neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či tieto opravné prostriedky smerujú proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním.

8. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

10. Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov civilného procesu osobitné postavenie. Na rozdiel

od odvolania ako riadneho opravného prostriedku, ktorým možno napadnúť ešte neprávoplatné rozhodnutie, ide v prípade dovolania o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Právna úprava vychádza z tejto mimoriadnej povahy dovolania a v nadväznosti na to aj upravuje podmienky, za ktorých je dovolanie prípustné. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť a mimoriadnosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

11. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

12. V danom prípade žalované 1/, 2/ uplatnili dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dôvodili najmä, že odvolací súd nedal odpovede na podstatné argumenty a otázky žalovaných, najmä pokiaľ ide o skúmanie dobromyseľnosti a dobrej viery pri uzatváraní zmluvy o prevode predmetnej nehnuteľnosti ako aj zmluvy o záložnom práve, vôbec neriešil otázku vydržania nehnuteľnosti žalovanou 1/, nevysporiadal sa s okruhom účastníkov na strane pasívne legitimovaných, nevysporiadal sa s tým, že v katastri nehnuteľností nebola žiadna poznámka, ktorá by naznačovala, že prebieha ohľadom predmetnej nehnuteľnosti súdne konanie, nezaoberal sa vôbec tým a nevysvetlil, prečo žalobcovia počas trvania sporu voči iným žalovaným za obdobie 10 rokov nevykonali žiadnu činnosť v smere, aby sa do katastra nehnuteľností dostala poznámka o prebiehajúcom spore, nevysvetlil, v čom spočíva naliehavý právny záujem žalobcov 1/, 2/ na určovacej žalobe voči žalovaným 1/, 2/. V dôsledku všetkého vyššie uvedeného, žalovaným 1/, 2/ bolo znemožnené uskutočňovať im patriace procesné práva, keď poukázali na nedostatok odôvodnenia, v dôsledku čoho sú napadnuté rozhodnutia nepreskúmateľné, zmatečné a nesprávne.

13. K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP dovolací súd uvádza nasledovné.

14. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) vo svojom uznesení z 23. júna 2004, sp. zn. III. ÚS 209/04 vyslovil, že „Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „dohovor“) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia“.

15. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (nález z 12. mája 2004, sp. zn. I. ÚS 226/03) za porušenie práva na spravodlivý proces treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť, je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa vysporiadava so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami účastníka. Porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa účastníkovi konania odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov.

16. Z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na súdne konanie spĺňajúce garancie spravodlivosti, toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“). Z ustálenej judikatúry ESLP vyplýva, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, (napríklad rozsudok vo veci García Ruiz proti Španielsku z 21. januára 1999, sťažnosť č. 30544/96, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1999-I), podľa ktorej rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci (napr. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higgins a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I), tiež Van de Hurk v. Holandsko, sťažnosť č. 16034/90, rozsudok z 19. apríla 1994, Ruiz Torija c. Španielsko, sťažnosť č. 18390/91, rozsudok z 9. decembra 1994, séria A, č. 303- A, s.12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko, sťažnosť č. 18064/91, rozsudok z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B.

17. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Súd sa z tohto dôvodu nemusí v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberať úplne všetkými dôvodmi a argumentmi procesných strán; postačujúcim je, ak z odôvodnenia rozhodnutia sú zrejme všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia (viď tiež II. ÚS 76/07).

18. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia bola ale už dávnejšou judikatúrou najvyššieho súdu považovaná za inú procesnú vadu než je zmätočnosť, ktorá prípustnosť dovolania nezakladá (porovnaj R 111/1998). K uvedenej námietke nepreskúmateľnosti a nedostatku v odôvodnení rozhodnutí súdov nižšieho stupňa, dovolací súd odkazuje na stanovisko, ktoré prijalo občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu ešte za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku dňa 3. decembra 2015 a je publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Od tohto stanoviska dovolací súd aj za účinnosti CSP (§ 420 písm. f/) nevidí dôvod sa odkloniť.

19. V danom prípade dovolací súd je názoru, že odvolací súd sa neriadil dostatočne uvedenými zásadami v prejednávanej veci, keď sa nevysporiadal s dôležitými pre rozhodnutie vo veci skutočnosťami a argumentami a na tieto nedal buď žiadne, alebo nedostačujúce odpovede, a to napriek rozsahu napadnutého rozhodnutia o 17-tich stranách. V nadväznosti na túto skutočnosť sa odvolací súd nemohol potom ani správne vysporiadať s relevantnými právnymi a skutkovými námietkami, týkajúcimi sa prejednávanej veci, vznesenými žalovanými 1/, 2/ v priebehu celého, či odvolacieho konania. Za týchto okolností je rozsudok odvolacieho súdu právne nedostatočne vyargumentovaný ako aj nie presvedčivý.

20. Žalované 1/, 2/ od začiatku konania argumentovali, že zmluvu o prevode nehnuteľnosti ako aj zmluvu o záložnom práve uzatvárali v dobrej viere, keď si preverili v možnom pre nich rozsahu, všetky relevantné pre platný prevod skutočností a okolností, ako napríklad list vlastníctva a výpis z katastrálneho úradu, na ktorom nebola žiadna poznámka, naznačujúca akýkoľvek problém s vlastníctvom predávajúceho k nehnuteľnosti. Zmluvu o prevode nehnuteľnosti uzatvárala žalovaná 1/ prostredníctvom realitnej kancelárie, pričom predávajúci MAPI s.r.o. vyhlásil, že na nehnuteľnosti nie sú žiadne ťarchy. Konajúce súdy na túto okolnosť nevykonali dokazovanie a v odôvodnení k tomu nevysvetlili dôvody.

21. Žalovaná 1/ od začiatku konania argumentovala, že vlastníctvo k nehnuteľnosti nadobudla medzičasom vydržaním, keď uplynula 10 ročná vydržacia lehota. Touto podstatnou okolnosťou sa súdy vôbec nezaoberali a v odôvodnení rozhodnutia sa s tým vôbec nevysporiadali, pričom uvedené považuje dovolací súd za závažný argument žalovanej 1/, na ktorý mal dať odvolací súd jednoznačné zdôvodnenie.

22. Z dôvodov uvedených vyššie dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP je procesne prípustné a vyvolalo účinok umožňujúci uskutočnenie meritórneho prieskumu. Dospel k záveru, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne nedáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia, napriek tomu, že žalované 1/, 2/ túto skutočnosť v priebehu konania namietali, ale súdy sa s nimi nevysporiadali, bolo žalovaným 1/, 2/ znemožnené uskutočňovať im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

23. Skutočnosť, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f/ CSP, je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. Vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k potrebe zrušiť napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, sa dovolací súd už nezaoberal tvrdeniami žalovaných 1/, 2/ ohľadne prípustnosti podaných dovolaní aj z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ CSP.

24. Z vyššie uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolaniami napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

25. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.